

СПІЛЬНА ПОЗИЦІЯ

Щодо невідповідності урядової ініціативи, що визначає сферу відступів від правил ОВД та CEO (у межах концептуальної записки) плану Ukraine Plan 2024-2027 (Ukraine Facility), зокрема, Reform 6. Publication of a concept note defining the scope of deviations from the rules of EIA and SEA.

На сайті Міндовкілля у травні 2024 було [опубліковано](#) Проект Концептуальної записки. Від початку публікації протягом місяця, до 30.05.2024, громадськість могла надсилати зауваги і пропозиції до Проекту.

Під час вивчення документу ми виявили низку недоліків, невідповідностей, а контекст записки суперечить цілям реформи «Забезпечити міжсекторальне впровадження кліматичних та екологічних заходів шляхом імплементації ОВД і CEO до всіх проектів, програм та стратегій, за винятком чітко визначених тимчасових відхилень».

У цій Концептуальній записці не встановлено конкретних проектів, вони не мають нумерації чи чітких критеріїв. Тобто різна діяльність може підпадати під відхилення від ОВД. Вважаємо, що концепція має деталізувати винятки, що працюватимуть під час військового стану, описувати й обґрунтовувати не лише наявні проекти, а й ті, що підпадатимуть під її дію у майбутньому.

Вважаємо, у підготованому Міндовкіллям Проекті концептуальної записки, встановлені вимоги у межах Реформи 6 виконані неповністю, зокрема :

► **1. Визначення органу, який визначає обсяг відхилень від правил ОВД та CEO.** Вважаємо, що ухвалення рішень щодо відхилення від ОВД і CEO для конкретних проектів Верховною Радою України знімає індивідуальну відповідальність за затвердження таких рішень. Наголошуємо, що такі рішення повинен ухвалювати компетентний орган у сфері довілля, з особистою експертною відповідальністю за кожне рішення.

Окрім того, процедура ухвалення рішення щодо відхилення від правил ОВД і CEO парламентом не має скасовувати правила Орхуської конвенції та Директиви 2011/92/ЄС. Вважаємо, ухвалення будь-якого акту без оцінки впливу та інформування, участі громадськості – недопустиме.

► **2. Опис об'єктів та пояснення, чому вони додані до обсягу відхилень у кожному конкретному випадку.** Ця вимога не виконується, оскільки в концептуальній записці не описані конкретні проекти, вони не є вичерпними та чітко визначеними.

Щодо відступів від правил ОВД. Відступи від вимог ОВД для зазначених проектів не можуть бути розглянуті як правомірний компроміс між державними органами та громадськістю, і очевидно, з яких підстав вони мають бути ухвалені без належного врахування думки громадськості. Вважаємо скасування ОВД щодо наступних проектів недопустимим:

1. Експериментального проекту «Будівництво Каховського гідровузла на р. Дніпро. Відбудова після руйнування Каховської ГЕС та забезпечення сталої роботи Дніпровської ГЕС у період відбудови».
2. Діяльності, пов'язаної з розміщенням Національного військового меморіального кладовища.

Щодо відступів від правил СЕО. Наполягаємо на обов'язковому здійсненні СЕО для таких документів державного планування:

1. Програми комплексного відновлення області.
2. Програми комплексного відновлення території територіальної громади (її частини).

Вважаємо, що скасування СЕО для вищенаведених документів суперечить рекомендаціям ЄС, що описані у документі Ukraine Plan 2024-2027. Зокрема, що ОВД та СЕО мають бути застосовані для будь-якого проекту чи програми відбудови та відновлення.

► **3. Обґрунтування обсягу відступів.**

Щодо відступів від правил ОВД ця вимога повністю не виконана, оскільки в цьому розділі описано лише 2 проекти: щодо будівництва Каховського гідровузла та розміщення Національного військового меморіального кладовища. Розділ 2.2 не є змістовним та вичерпним.

Окрім того, у документі наведено Додаток 2, який ніяк не стосується відступів від ОВД і СЕО, але у таблиці наведені проекти, які розпочали процедуру ОВД, та відображені як приклади відступів від правил ОВД.

► **4. Терміни дії наданих відхилень не конкретні та нечіткі.**

Відступи від правил ОВД діятимуть:

- протягом воєнного стану;
- протягом воєнного стану та у відбудовний період протягом 90 календарних днів після припинення або скасування на території України воєнного стану;
- одноразово.

Невідомо, коли закінчиться воєнний стан в Україні. Це може тривати роками чи десятиліттями.

Запроваджені відступи від правил СЕО щодо планів відновлення та розвитку не мають конкретного обмеження в часі. Терміном дії таких документів державного планування вважатиметься період відновлення, який теж не має чітких термінів.

Щодо змісту концептуальної записки:

- У документі не вказано, чи підлягають обмеженню випадки планованої діяльності, які потенційно можуть мати негативний транскордонний вплив на довкілля.
- У документі не вказано, чи підпадають під обмеження діяльності, які планують реалізувати на територіях природно-заповідного фонду.
- Немає конкретного переліку відступів, зокрема, яким саме пунктам [другої](#) і [третьої](#) частин статті 3 «Сфера застосування оцінки впливу на довкілля» Закону України про оцінку впливу на довкілля не підлягатиме здійснення ОВД.
- Концептуальна записка повинна розглядати, пояснювати та обґрунтовувати і майбутні проекти, а не лише описувати наявні.

У разі встановлення серії відступів ОВД і СЕО під час воєнного стану в Україні та під час відбудови, вважаємо необхідним протягом цього періоду забезпечити:

1. Проведення досліджень з оцінки впливу вищеперерахованих діяльностей на довкілля та здоров'я місцевого населення та розробки заходів із попередження, зменшення негативних наслідків.
2. Доступ громадськості до інформації щодо впливу на довкілля.
3. Участь громадськості у процесах ухвалення рішень щодо довкіллевих питань (згідно Орхуської Конвенції).

Вважаємо, що ця урядова ініціатива не відповідає правилам Реформи 6 Ukraine Facility та є неможливою до затвердження у редакції, що була доступна для громадськості.

Закликаємо Міністерство довкілля та природних ресурсів України переглянути концепцію її розроблення на предмет вимог, описаних у Реформі 6 (Розділ «Довкілля і клімат») Плану Ukraine Plan 2024-2027 (Ukraine Facility). А Президента України не допустити затвердження концептуальної записки, чинна редакція якої доступна громадськості (від 05.2024).

ПОЗИЦІЮ ПІДТРИМАЛИ:

- ГО “Екоклуб”
- ГО “Центр екологічних ініціатив “Екодія”
- ГО “Плато”
- ГО “Екологічно-гуманітарне об’єднання Зелений Світ”
- ГО “Еколтава”
- ГО “SaveDnipro”
- Громадські організації Робочої групи 3 УНП ФГС СхП
- Громадські організації Робочої групи 5 УС ПГС